

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 21.02.1978, sp. zn. 7 Tz 2/77, ECLI:CZ:NS:1978:7.TZ.2.1977.1

Číslo: 52/1978

Právní věta: Požadavek, aby trestem uloženým za trestný čin spáchaný v dopravě bylo účinně působeno i na ostatní členy společnosti, je zvláště naléhavý v takových případech, kdy byl zaviněn těžký, popř. nenapravitelný následek řidičem motorového vozidla, který hrubým porušením důležitých povinností uložených předpisy o provozu na silnicích projevil bezohlednost k ostatním účastníkům silničního provozu. Při hodnocení podmínek pro podmíněné odsouzení podle § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák. soud sice musí přihlížet k osobě pachatele a k okolnostem případu, současně však musí uvážit, zda podmíněným odsouzením bude dosaženo účelu trestu. to znamená, že podmínky pro podmíněné odsouzení nelze hodnotit izolovaně od ustanovení § 23 odst. 1 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 21.02.1978

Spisová značka: 7 Tz 2/77

Číslo rozhodnutí: 52

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Doprava, Ukládání trestu

Předpisy: 140/1961 Sb. § 23 ods. 1
§ 31 ods. 1
§ 58 ods. 1 písm. a 100/1975 Sb. § 18 ods. 1 písm. a

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 52/1978 sb. rozh.

Požadavek, aby trestem uloženým za trestný čin spáchaný v dopravě bylo účinně působeno i na ostatní členy společnosti, je zvláště naléhavý v takových případech, kdy byl zaviněn těžký, popř. nenapravitelný následek řidičem motorového vozidla, který hrubým porušením důležitých povinností uložených předpisy o provozu na silnicích projevil bezohlednost k ostatním účastníkům silničního provozu.

Při hodnocení podmínek pro podmíněné odsouzení podle § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák. soud sice musí přihlížet k osobě pachatele a k okolnostem případu, současně však musí uvážit, zda podmíněným odsouzením bude dosaženo účelu trestu. to znamená, že podmínky pro podmíněné odsouzení nelze hodnotit izolovaně od ustanovení § 23 odst. 1 tr. zák.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 21. února 1978 sp. zn. [7 Tz 2/78.](#))

Nejvyšší soud ČSR shledal, že pravomocným rozsudkem okresního soudu v Ostravě ze dne 17. 6. 1977 sp. zn. 5 T 149/77, jímž byl obviněný v. B. odsouzen za trestný čin ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. k trestu odnětí svobody na jeden rok, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu dvou roků, a dále mu byl uložen trest zákazu činnosti řízení motorových vozidel na dobu tří roků, byl porušen zákona v ustanovení § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák. ve prospěch obviněného. Tento rozsudek ve výroku o podmíněném odkladu výkonu trestu odnětí svobody zrušil a vyslovil, že trest odnětí svobody v trvání jednoho roku uložený napadeným rozsudkem je nepodmíněný. Pro výkon tohoto trestu zařadil obviněného podle § 39a odst. 2 písm. a) tr. zák. do první nápravně výchovné skupiny.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Ostravě ze dne 17. 6. 1977 sp. zn. 5 T 149/77 byl obviněný V. B. uznán vinným trestným činem ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. z toho důvodu, že dne 9. 3. kolem 14.10 hod. v Horní ulici v Ostravě-Hrabůvce v blízkosti křižovatky s ulicí Provaznickou jako řidič nákladního auta tov. zn. Škoda 706 SPZ OV 47-95 na vyznačeném přechodu pro chodce zachytil chodkyni M. F., která přecházela vozovku z levé na pravou stranu ve směru jízdy obviněného. V důsledku toho poškozená utrpěla rozsáhlé zranění, kterému dne 13. 3. 1977 podlehl. Za to byl obviněný odsouzen podle § 224 odst. 2 tr. zák. k trestu odnětí svobody na jeden rok, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 písm. a) a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu dvou roků. Podle § 49 odst. 1 tr. zák. byl obviněnému dále uložen trest zákazu činnosti řízení motorových vozidel na dobu tří roků. Rozsudek nabyl právní moci dne 2. 8. 1977.

Proti tomuto rozsudku okresního soudu v Ostravě podal ministr spravedlnosti ČSR ve lhůtě uvedené v § 272 tr. ř. stížnost pro porušení zákona v neprospěch obviněného. Namítá v ní porušení porušení zákona v ustanovení § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák. Poukazuje hlavně na to, že okresní soud sice zjistil správně a úplně skutečný stav věci a vyvodil z něho i správné právní závěry o vině obviněného. Pochybil však při ukládání trestu, když hodnotil jen osobní poměry obviněného a pominul hodnotit okolnosti případu. Z výsledků provedené dokazování vyplývá, že obviněný viděl poškozenou na vyznačeném přechodu pro chodce na vzdálenost nejméně 50 m. Přesto této okolnosti nepřizpůsobil rychlosti jízdy vozidla, pokračoval dál v jízdě nezmenšenou rychlostí. V důsledku toho poškozenou srazil poblíže pravého okraje vozovky ve směru své jízdy, přestože měl a mohl této nehodě zabránit včasným snížením rychlosti. Z toho stížnost dovozuje, že uložený trest obviněnému je ve zřejmém rozporu s účelem trestu. V závěru stížnosti byl proto učiněn návrh, aby Nejvyšší soud ČSR vyslovil, že zákon byl ve vytýkaném směru porušen, aby napadený rozsudek ve výroku o trestu zrušil a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř., popřípadě podle § 271 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost napadeného rozsudku, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že napadeným rozsudkem byl porušen zákon.

Skutková zjištění ve vztahu k výroku o vině mají oporu ve výsledcích provedené dokazování. Obviněný uvedl, že kritického dne řídil nákladní auto Horní ulicí v Ostravě-Hrabůvce směrem ke křižovatce ulic Horní - Provaznická. Ve vzdálenosti 50 m od křižovatky pozoroval, že na přechodu přechází starší žena. Brzdit počal asi ve vzdálenosti 15 m od přechodu, přesto došlo ke středu vozidla se ženou. Svědkyně J. V. uvedla, že kritického dne pozorovala, jak na přechodu pro chodce přechází starší žena, která šla pomalu, rozhodně přechod nepřebíhala. Z protokolu o nehodě v silničním provozu a připojeného plánu dopravní nehody vyplývá, že přechod pro chodce od nástupního ostrůvku na chodník je široký 10 m, poškozená byla sražena na vozovku ve vzdálenosti 3 m od pravého okraje vozovky ve směru jízdy obviněného. Z toho vyplývá, že obviněný měl dostatek místa k objetí poškozené vlevo nebo při snížení rychlosti jízdy měl a mohl nehodě zabránit.

Poškozená obviněnému způsobem chůze na přechodu nevytvořila náhlou překážku. Je tedy dáno výlučné zavinění obviněného, který způsobem své jízdy projevil bezohlednost k chodkyni. Právní posouzení skutku obviněného jako trestný čin ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák., je v souladu se zákonem.

Za uvedený trestný čin okresní soud obviněnému uložil podmíněný trest. Rozhodnutí odůvodnil tím, že obviněný má dobrou pověst jak v místě bydliště, tak na pracovišti, a i když má záznam v evidenční kartě řidiče o porušování pravidel v silničním provozu, lze se nadít, že účelu trestu bude dosaženo i pohružkou trestu.

Výrok o podmíněném odkladu výkonu trestu odnětí svobody v rozsudku okresního soudu není v souladu se zákonem a je ve zřejmém rozporu s účelem trestu.

Při hodnocení podmínek pro podmíněné odsouzení podle § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák. soud sice musí přihlížet k osobě pachatele a okolnostem případu, současně však musí uvážit, zda podmíněným odsouzením pachatele bude dosaženo účelu trestu. To znamená, že podmínky pro podmíněné odsouzení nelze ohodnotit izolovaně od ustanovení § 23 odst. 1 tr. zák.

Účelem trestu podle § 23 odst. 1 tr. zák. je chránit společnost před pachateli trestných činů, zabránit odsouzenému v dalším páčání trestné činnosti a vychovat jej k tomu, aby vedl řádný život pracujícího člověka a tím výchovně působit i na ostatní členy společnosti. Při aplikaci obecných zásad na konkrétní trestní věc musí být spolu s ostatními okolnostmi, které charakterizují osobu pachatele, hodnoceny i ostatní okolnosti, které spoluurčují stupeň nebezpečnosti činu pro společnost, zejména též povaha a rozsah zaviněných následků a vždy musí být uváženy i momenty, které ovlivňují požadavek ochrany společnosti a občanů před páčáním posuzované trestné činnosti. Požadavek, aby trestem uloženým za trestný čin spáchaný v dopravě bylo účinně působeno i na ostatní členy společnosti, je zvláště zdůrazněn v takových případech, kdy byl zaviněn těžký, popřípadě neodstranitelný následek řidičem motorového vozidla, který hrubým porušením důležitých předpisů o provozu na silnicích projevil bezohlednost k ostatním účastníkům silničního provozu.

V posuzovaném případě je nutno konstatovat, že smrt poškozené obviněný zavinil porušením důležitého pravidla v silničním provozu prikazující mu, že nesmí ohrozit chodce přecházejícího na vyznačeném přechodu, jestliže již vstoupil do vozovky (ustanovení § 18 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 100/1975 Sb., o pravidlech silničního provozu). Obviněný pozoroval ze vzdálenosti 50 m, že neznámí žena přechází pomalou chůzí na vyznačeném přechodu širokém 10 m. Přesto rychlost jízdy nesnížil a začal brzdit až ve vzdálenosti 15 m od přechodu. Se zřetelem na uvedené skutečnosti, kdy je dána vysoká míra zavinění obviněného, jednání obviněného podstatně zvyšuje stupeň nebezpečnosti spáchaného trestného činu pro společnost a zesiluje zájem na účinném uplatnění prvků generální prevence v ukládaném trestu. Bylo proto třeba dovodit, že k dosažení účelu trestu je nezbytně třeba uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody, a to přesto, že obviněný až dosud vedl řádný život pracujícího člověka. Okresní soud však při úvaze o podmíněnosti trestu hodnotil význam kladných stránek osoby obviněného izolovaně od ostatních hledisek rozhodných pro ukládání trest, přičemž též podcenil vysokou míru zavinění závažného následku. V důsledku toho obviněnému uložil trest odnětí svobody, který je svou podmíněností v rozporu s účelem trestu. Tím okresní soud porušil zákon v ustanovení § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák.